

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravnništvo v Ljubljani. Učiteljska tiskarna, Frarčiska ul. 6/l. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vsah vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Tri desetletja na čelu organizacije sloven. učiteljstva.

Leta 1895. je bil izvoljen na glavni skupščini v Novem mestu tovariš Luka Jelenc predsednikom »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani« in od takrat je predsednik slovenskega organiziranega učiteljstva ves čas, tako da letos praznuje svojo tridesetletnico na predsedniškem mestu.

Pred njim so bili predsedniki tov. Srečko Stegnar, državni učitelj v Ljubljani, ki je bil izvoljen leta 1889., a se je odpovedal takoj po izvolitvi, nato dr. Tomaž Romih, ravnatelj meščanske šole v Krškem v pok. od leta 1890. do 1892., za fem Vojteh Ribnikar, nadučitelj v Dol. Logatcu od 1892. do 1895. in za njim je bil izvoljen tov. Luka Jelenc.

Le kratka je bila doba Jelenčevim prednikom na predsedniškem mestu, kajti kdor hoče vztrajati na takem mestu, mora imeti železno energijo. Prozet mora biti stanovskega duha in ljubezni do učiteljskega stanu, prozet mora biti altruističnega duha in imeti mora poseben dar organizacijskih zmožnosti, da obvlada heterogeno maso in jo pretvarja v homogeno, enotno. Treba takta, treba značaja in ieklene volje, da ga ne omajajo momentani položaji; treba pa tudi zavesti, da se s predsedstvom ne spaja samo častno mesto, temveč v prvi vrsti požrtvovalno delo za celoto in velika odgovornost. Treba je prožnega dela in neizprososti, kadar gre za dobrobit organizirane celote.

In tak je bil naš Jelenc, ko je nastopil svoje mesto — tak je še danes!

Visoko v letih, a mlad po duhu, mlad za sprejemanje novih idej in za upoštevanje novih razmer, ki nastajajo — to je ono, kar ga odlikuje najvišje in usposablja najbolj za mesto, ki ga zavzema.

S svojim pomlajenjem ni zapiral nikdar vrat pomlajenju organizacije; nasprotno, ni ga bilo zborovanja in ne prilike, da bi ne vabil stanovske omladine v tovariški krog, da bi je ne vabil k požrtvovalnemu in idealnemu delu za stan.

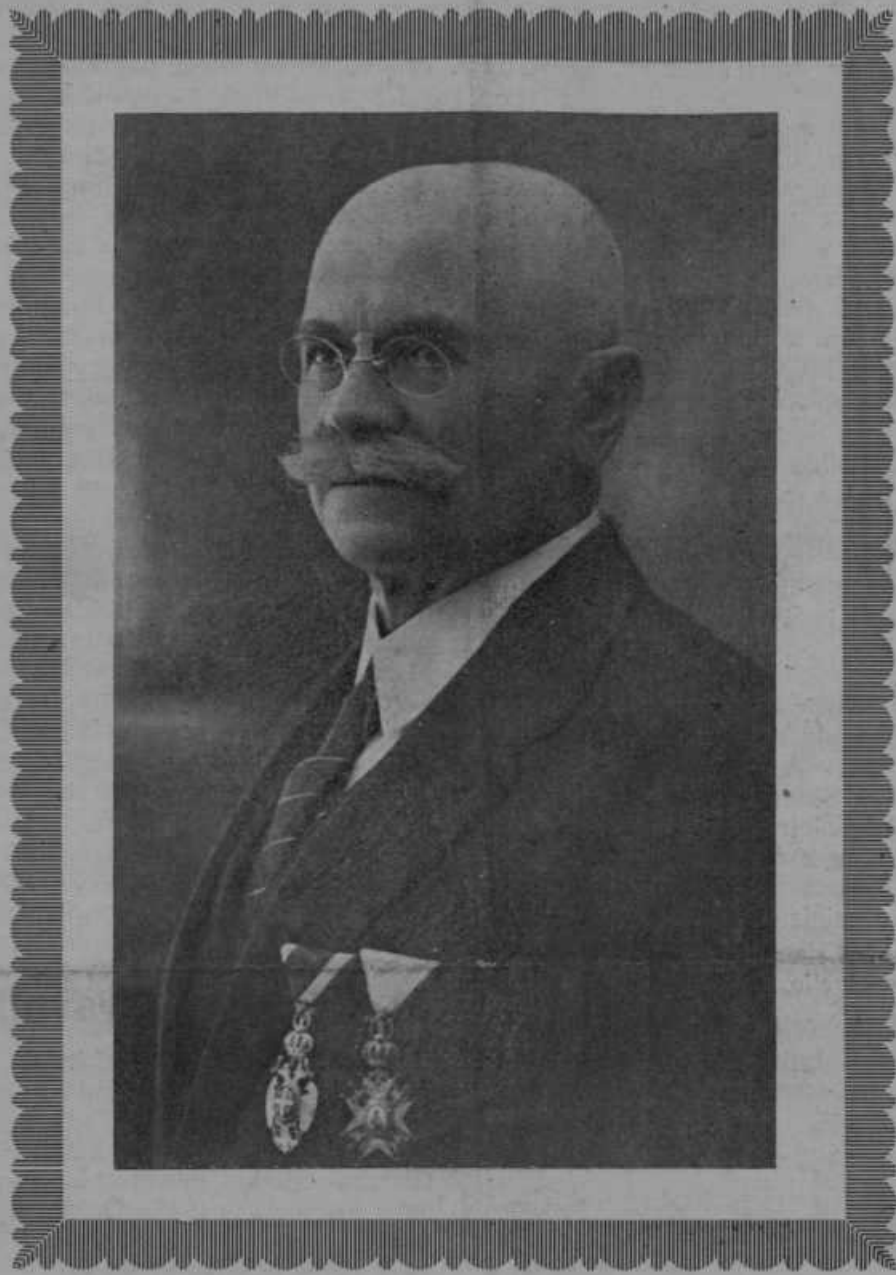
In ako bi bil vsak naš član prozet one ljubezni, deloljubnosti in idealizma za naš stan in za stanovsko delo, kakor je to naš poverjenik, ravnatelj tov. Luka Jelenc, potem bi bila naša organizacija en sam velik kristal.

Tri desetletja!

Iz ozkih šolskih razmer do velikih prosvetnih razmer v svobodni jugoslovenski državi je vodil slovensko učiteljstvo; vodil ga je iz stanovskih borb za najprimitivnejše stanovske pravice, do uveljavljanja širokih demokratičnih pravic; iz materialne bede do dostojnega položaja učiteljskega stanu; iz primitivnih razmer do združenja v mogočno

državno stanovsko organizacijo je privedel slovensko učiteljstvo.

Koliko njegovih energij, koliko njegovga dela in žrtve leži v tej naši organizaciji, ki je ob njegovem jeklenem značaju ojeklenela tudi sama.

Poverjenik Luka Jelenc je danes ena najmarkantnejših osebnosti v državni učiteljski organizaciji. Steber je državne nacionalne učiteljske organizacije, preizkušen v najhujših borbah za učiteljska prava v treh decenijah na najvodilnejšem mestu.

Vkljub upokojitvi ni niti za las popustil glede zanimanja za stanovska in prosvetna vprašanja in deluje v prilog teh, kakor najaktivnejši član.

Rojen je bil leta 1857. v Dražgošah na Gorenjskem ter se je nazadnje šolal

na učiteljsku v Ljubljani. Že od leta 1881. deluje kot učitelj na polju vzgoje in pouka slovenske mladine. Na Vidovo lanskega leta je dal slovo šolskemu delu in je stopil v pokoj. Prvo njegovo službeno mesto je bilo v Hotiču pri Litiji od leta

Svoje delo sedaj izpopolnjuje kot član Glavnega Odbora UJU.

Tovariš Jelenc pa deluje tudi pri drugih učiteljskih ustanovah. Ob 25-letnici »Zaveze« je sestavil krasen kulturno-zgodovinski spis, mnogo let je urejal »Ročni zapisnik učiteljstva«, 25 let je bil upravnik mladinskega lista »Zvonček«, ki mu je bil soustanovitelj in med vojno je urejal nekaj časa »Učiteljskega Tovarisa«.

Deloval je v vodstvu Učiteljske hranilnice in posojilnice, pri Učiteljski samopomoči, ki ji je ustanovitelj, bil je član in je sedaj predsednik Učiteljskega konvikta. Luka Jelenc je bil med ustanovitelji Učiteljske tiskarne in njen prvi predsednik ter je upravni svetnik Tvornice učil in šolskih potrebščin.

Užival je vedno zaupanje vsega naprednega učiteljstva, zato ga je učiteljstvo izvolilo ob prevratu kot svojega zastopnika v višji šolski svet, kjer je odločno zastopal interese šolstva in učiteljstva šest let. Kot član Glavnega Odbora UJU v Beogradu uživa med srbskim učiteljstvom velik ugled in spoštovanje.

Mnogo zaslug si je pridobil za meščansko šolstvo in je storil s svojim vplivom zelo mnogo za razvoj meščanskega šolstva v Sloveniji v splošnem.

Za zasluge na prosvetnem polju je bil ob priliki ustanovitve UJU odlikovan z redom Sv. Save IV. reda, ob priliki II. kongresa v Ljubljani pa z redom Belega Orla.

Jelenčev delo je zgled šolskega in tudi izvenšolskega, posebno stanovskega učiteljskega dela. Njegov značaj je neoskrunjen, njegova zvestoba nepodkupna — tak, kakor mora biti vojskovodja nacionalnega učiteljstva!

S ponosom lahko tovariš Jelenc gleda na svoje tri decenije predsedstva. Z zadoščenjem lahko gleda na armado slovenskega učiteljstva, ki je narasčala v najhujših časih in narasla v močno falango pod njegovim neustrašnim vodstvom. Z radostjo lahko gleda na mogočno armado nacionalnega učiteljstva v UJU, ker tudi ta je plod njegovih prizadevanj. S polno zavestjo lahko smatra svoje delo za popolno zmago, če primerja stališče šole in učiteljstva pred tremi deceniji in danes, posebno v stanovski borbi so uspehi naravnost vidni.

Ob tridesetletnici želi slovensko učiteljstvo svojemu poverjeniku le to, da nam ostane ohranjen še obilo let čvrst na čelu naše organizacije!

LISTEK.

Šoštanj in okolica.

(Dalje.)

Šoštanj je izhodišče za razne bližnje in daljše izlete, katerih pota so vsa dobro markirana od Šaleške podružnice SPD s sedežem v Šoštanju. — Takoj nad mestom (15 minut) se vzdiguje hribček »Gorica« — ime dokazuje, da so bili tukaj sivočrni vinogradi — s krasnim razgledom po vsej Šaleški dolini na eni ter na Urško, Peco, Sv. Križ pri Belih vodah, Smrekovec in Mozirske planine na drugi strani — Proti vzhodu (3/4 ure) je državni premogovnik v Škalah, četrta ure odtod prijazen trg Velenje z lepo ležečim, dobro ohranjenim gradom in zelo zanimivo zgodovino. (Glej »Planinski Vestnik« 9. šte. v. l. 1922.)

Iz Velenja so hvaležni izleti: 1. Preko Šent Janža na Vinski gorji ali na Peči v kopaljšče Dobrna (2 uri), 2. na Kozjak 1107 m (2 1/2 uri), odkoder uživaš lep razgled proti Posavju, Podravju, Pohor-

ju in Savinjskim planinam. Na njegovem vrhu se strnejo 4 sodni okraji: Celje, Koroška, Slovenjgradec in Šoštanj. 3. Po okrajni cesti ali po železnici skozi znano Hudo luknjo. Okolica je zaradi vedno se menjajočih pokrajinskih slik, skalnatih sotesk ter obširne votline »Huda luknja« nad vse očarujoča, ker drvi vzporedno s cesto proti jugu preko skal in strmin se peneča Paka, onstran razvodja proti severu pa gorska in čista, proti Dravi hiteča Mislinja. (»Planinski Vestnik« šte. 9. iz l. 1922.)

Proti zahodu prideš iz Šoštanja v pičli uri v znano državno zdravilišče za pljučne bolezni Topolščica — ki leži v gorskem kotlu vsa obdana od smrekovih gozdov. Zdravilno toplo vodo (30° C) so uporabljali že Rimljani.

V dobrih 2 urah iz Šoštanja prideš brez truda na najbolj hvaležno izletno točko »Goro Oljko« (734 m) s krasnim razgledom na vse vrhove Savinjskih planin, Peco, Karavanke in Pohorje, pod seboj pa imaš vsa Savinjsko in Šaleško dolino v vsej krasoti. Ob lepem vremenu se vidi iz Gore Oljke 72 cerkev.

Na Gori Urški (1696 m — 5 in 1/2 ure iz Šoštanja) je moderno zidana planinska koč, katero je prevzela od nemškega planinskega društva po prevratu Mislinjska podružnica Slov. plan. društva v Slovenjgradcu. Razgled z Urške je naravnost veličasten. Poleg Savinjske in Šaleške doline in Savinjskih planin imaš pred seboj ves naš in nemški del Koroške, vidi se Golovec, Svinjsko planino, del Tur, Podjunsko dolino, Celovec, Peco, Obir, Košuto, Konjiško goro in Pohorje. Poleg planinske koč je na vrhu prav lepa cerkev, koje glavni oltar je posvečen v čast sv. Uršuli obdane od njenih 11.000 družic. V zvoniku pa so ohranjeni še iz predvojnne dobe zvonovi ubrani v glasovih g. c. e, kojih največji je bil leta 1701 vlit v Ljubljani in je težak 30 starih stotov.

Iz Urške lahko greš nazaj v Šoštanj, v Slovenjgradec in v Črno (po 4 urah), v Prevalje in Guštani pa po 3 urah.

Prav priljubljen izlet je iz Šoštanja Sv. Križ pri Belih vodah (1044 metrov — 3 ure), odtod na Smrekovec (1570 m — 2 uri) ter naprej Ljub-

no, Luče, Solčava, Logarska dolina hodijo izletniki bolj skozi Mozirje in Rečico ob Savinji. — Hvaležen izlet iz Šoštanja je tudi na Mozirske planine (Mozirska koč 4 ure in Medvedjak 1566 m — 5 ur).

Poleg navedenega je še iz Šoštanja več bližnjih sprehodov, katerih se domačini in letoviščarji prav pridno poslužujejo. Omenim le še Plešivec (1 uro), kjer so domačini s pomočjo cerkovnika in cerkvenih ključarjev skrili v noči od 27. na 28. decembra 1916 lep srebrni zvon, ga zakopali sredi vozne ceste ter ga tako rešili pred oddajo c. in kr. vojnemu erarju.

Natančneje o Šaleški dolini in vseh izletnih točkah je pisal g. Janko Serbec — sedaj sodni svetnik v Mariboru — v »Planinskem Vestniku« l. 1922, šte. 7. do 9., nakar opozarjam tiste, ki se zanimajo za ta severni del naše prelepe Slovenije.

(Konec.)